

นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมง ต.แสมสาร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี
Illegal Fishing (IUU) that effected Fishermen Ways of Life
at Smaesan Community, Sattaheap District, Rayong Province

ชুমลิน ชมชูชื่น*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ชาวประมงตำบลแสมสาร นายกสมาคมประมงตำบลแสมสาร เจ้าหน้าที่กรมเจ้าท่าและเจ้าหน้าที่กรมประมงที่ดูแลพื้นที่ตำบลแสมสาร จำนวน 5 คน ผลการวิจัย พบว่า นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี คือ ความไม่เข้าใจของชาวประมงต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งชาวประมงมองแค่เพียงว่าสิ่งที่รัฐได้กำหนดนโยบายขึ้นมา นั้นขัดต่อวิถีชีวิตของตนเอง นอกจากนั้นรัฐไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เป็นแบบแผนหรือระยะเวลาที่ชัดเจน ทำให้ประชาชนหรือชาวประมงปรับตัวเองไม่ทันหรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตตัวเองไม่ทันต่อนโยบายที่ถูกกำหนดขึ้น โดยที่ชาวประมงต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยขัดต่อวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ

---

*นายช่างกลเรือชำนาญการ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม

ประมงของตัวเอง นอกจากนั้นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อเอกสาร เครื่องมือ ค่าขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ชาวประมงต้องดำเนินการโดยที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งบางอย่างมีราคาสูง ซึ่งในส่วนของภาครัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือในราคาที่เหมาะสม เพราะชาวประมงต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆนี้เอง และที่สำคัญชาวประมงมองว่าปัญหาการออกนโยบายดังกล่าวเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน เพื่อให้ชาวประมงบางกลุ่ม บางพวกที่เป็นกลุ่มนายทุนสามารถทำมาหากินได้ตามปกติ ทั้งที่บางอย่างกระทำผิดกฎหมายบ้านเมือง แต่ประชาชนหรือชาวประมงอีกระดับที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีเงินทุน ต้องมาทำตามกฎหมายบ้านเมือง

คำสำคัญ: 1) ชาวประมง 2) นโยบายรัฐ 3) การทำประมงผิดกฎหมาย

Abstract

The main purpose of this research was to study the illegal fishing (IUU) policy, problems and obstacles and those that effected fisherman's ways of life at Smaesan Community, Sattaheap District, Rayong Province. By employing both documentary and field research to collect data necessarily. Also, structured interview was used as a tool. Samplings were native fishermen, the president of fishery association of Samaesan, an officer at Harbor Department and an officer at Department of fisheries. The study finds that the illegal fishing (IUU) policy effected fisherman's ways of life as they did not understanding the policy problems. They looked at the policy in a way that obstruct to living their life. Moreover, the government seems to have no exact

plan to solve the problem. In addition, the state did not fix an exact period of action. So, fishermen could not adapt themselves and their lifestyle as the policy was set up. The fishermen must abide strictly by the law, contrary to the way the fishery itself. In addition, the cost of implementing a document on the registration of foreign workers was high. Nevertheless, fishermen must follow the legal procedure to be legitimate. Some of which are high In this case, the government must provide assistance at an affordable price. The fishermen have to pay the rest themselves. Some fishermen were in doubt that the policy issues facilitate chances of exploitation of some state officials and also benefited some fishermen who are capitalists. Consequently, those capitalists can illegally exploit any opportunity available while the poor fishermen, who were illiterate, had to strictly obey the law

Keywords: 1) fisherman, 2) state policy, 3) IUU Fishing

บทนำ

วิถีชีวิตในอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จะออกเรือไปหาปลาเลี้ยงครอบครัวให้มีกินมีใช้ได้ นับตั้งแต่นโยบายรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) มีนโยบายที่มุ่งเน้นแก้ไขปัญหา นับตั้งแต่คณะกรรมการยุโรปได้ออกคำประกาศแจ้งเตือน หรือให้ “ใบเหลือง” กับประเทศไทย อันเนื่องมาจากประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธงเรือ (Flag State) รัฐเจ้าของท่า (Port State) รัฐเจ้าของตลาด (Market State) ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกรณีของกฎหมายสากลและมิได้มีการดำเนินการเพื่อ

ป้องกัน ยับยั้งและกำจัดการทำประมงแบบ IUU ปล่องให้เรือประมงที่ติดธงไทยทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported และ Unregulated Fishing) ทั้งในบริเวณน่านน้ำภายในและต่างประเทศ มิได้กำกับดูแลการทำประมงทะเลในน่านน้ำไทยให้เกิดความยั่งยืน รวมทั้งไม่สามารถติดตามควบคุม ดูแลกระบวนการตรวจสอบย้อนกลับสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ทั้งที่นำเข้ามาเพื่อการแปรรูปและส่งไปจำหน่ายยังประเทศในเครือสหภาพยุโรปได้อย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพที่จะช่วยป้องกันความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ประมงแบบ IUU มิให้มีการซื้อขายผ่านประเทศไทยและส่งออกไปยังตลาดประชาคมยุโรป ทำให้สหภาพยุโรปในฐานะรัฐเจ้าของตลาด (Market State) จำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายระเบียบสหภาพยุโรปที่ (EC) No. 1005/2008 ว่าด้วยการจัดตั้งระบบของประชาคมยุโรปเพื่อป้องกันยับยั้งและกำจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม โดยตามกระบวนการเบื้องต้นคณะกรรมการฯ จะออกคำประกาศแจ้งเตือนอย่างเป็นทางการพร้อมทั้งให้คำแนะนำรัฐบาลไทยในการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ตลอดจนมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพเพื่อให้สินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของตนที่จะส่งไปยังสหภาพยุโรปไม่เป็นสินค้าที่เกิดจากการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU Fishing) ภายหลังจากการได้รับ “ใบเหลือง” รัฐบาลไทย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2558 ลงวันที่ 29 เมษายน 2558 เรื่องมาตรการแก้ไขปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม โดยได้จัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย” (Command Center for Combating Illegal Fishing) เรียกโดยย่อว่า ศปมผ. (CCCIF) เป็นศูนย์เฉพาะกิจขึ้น

ตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยมีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บัญชาการศูนย์ฯ และให้มีอำนาจที่สำคัญ คือ 1) การกำหนดแนวทางและจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติในการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม ตลอดจนกำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนนั้น รวมทั้งการทำความเข้าใจกับสหภาพยุโรป 2) ควบคุมสั่งการ กำกับดูแลและประสานการปฏิบัติการทั้งปวงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติและส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม 3) พิจารณาเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งพัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมายให้เป็นมาตรฐานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการทำการประมงผิดกฎหมายและบทลงโทษที่เหมาะสม 4) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งยกระดับความร่วมมือกับประเทศที่สาม โดยเฉพาะประเทศที่เรือที่ซัดธงไทยเข้าไปทำการจับปลาในน่านน้ำของประเทศนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจระหว่างประเทศ ฯลฯ ต่อมา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ในการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 24/2558 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2558 เรื่องมาตรการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุมเพิ่มเติม เพื่อควบคุมจำนวนเรือประมงและเครื่องมือบางประเภทตามที่ ศปมผ. รายงานข้อมูลโดยอ้างว่าเพื่อเป็นการจัดการให้เกิดความสมดุลกับทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีอยู่ในน่านน้ำไทย จากการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้นส่งผลกระทบต่อกิจการประมงของประเทศไทยและอุตสาหกรรม

ต่อเนื่องกับกิจการประมงตลอดจนกระทบต่อ เศรษฐกิจ สังคมและวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะวิถีชีวิตชาวประมง

จากความเป็นมาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายด้านใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษานโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสารอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือปฏิบัติงาน ระเบียบ คำสั่ง เอกสารทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวทางในการนำนโยบายด้านการศึกษาไปปฏิบัติ

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ชาวประมงตำบลแสมสารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการประกอบอาชีพประมงของตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการวิจัย (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2559, หน้า 37) จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จำนวน 5 คน ดังต่อไปนี้

ชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 2 คน

นายกสมาคมประมงแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 1 คน

เจ้าหน้าที่กรมเจ้าท่า ที่ดูแลพื้นที่ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 1 คน

เจ้าหน้าที่กรมประมง ที่ดูแลพื้นที่ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี 1 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปโดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎระเบียบ พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาจะต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้ศึกษาจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ได้

คำถามเดียวกัน (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2557, หน้า 75) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกัน อาทิเช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการพัฒนาการทำประมงจังหวัดชลบุรี ฯลฯ ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ของชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1. เพื่อศึกษานโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสารอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัย พบว่า นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสารอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีดังนี้

1) นโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายแก้ไขปัญหาแบบเร่งด่วน ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทำให้ประชาชนหรือชาวประมง ไม่สามารถปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขวิถีชีวิตตนเองให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวได้ทันถ่วงที ทำให้เกิดผลกระทบที่ตามมา

2) นโยบายดังกล่าวไม่มีแผนการทำงานที่เป็นรูปธรรม มีแต่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้ยกระดับของปัญหามาอยู่ในระดับที่ดีกว่าเดิม ทำให้เกิดผลกระทบต่อภาคสังคม

3) การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ให้แก่ประชาชนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินการตามนโยบาย การใช้มาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียวในการแก้ไขปัญหานั้นไม่เหมาะสม

4) ประชาชนและภาครัฐต้องมีจิตสำนึก คุณธรรมและจริยธรรมในการแก้ไขปัญหากการทำประมงร่วมกัน เพราะถ้าทุกคนขาดคุณธรรม จริยธรรม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ไม่สามารถดำเนินการไปได้

วัตถุประสงค์ข้อ 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบาย การแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไข การทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบล แสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีดังนี้

1) ความไม่เข้าใจของชาวประมงต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งชาวประมงมอง แค่เพียงว่าสิ่งที่รัฐได้กำหนดนโยบายขึ้นมา นั้นขัดต่อวิถีชีวิตของตนเอง

2) รัฐไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เป็นแบบแผนหรือระยะเวลาที่ชัดเจน ทำให้ประชาชนหรือชาวประมงปรับตัวเองไม่ทันหรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตตัวเองไม่ทันต่อ นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้น

3) ชาวประมงต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยขัดต่อวิถีชีวิต การประกอบอาชีพประมงของตัวเอง

4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อเอกสาร เครื่องมือ เครื่องใช้ ค่าขึ้น ทะเบียนแรงงานต่างด้าว ฯลฯ ทุกอย่างชาวประมงต้องดำเนินการโดยที่ต้องเสีย ค่าใช้จ่ายเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งบางอย่างมีราคาสูง ซึ่งในตอนนี้ภาครัฐจะต้อง ให้ความช่วยเหลือหรืออนุเคราะห์ อนุโลม ในราคาที่เหมาะสม เพราะชาวประมงต้อง เสียค่าใช้จ่ายในส่วนต่างๆนี้เอง

5) ชาวประมงมองว่าปัญหาการออกนโยบายดังกล่าวเป็นช่องทาง แสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน เพื่อให้ชาวประมงบางกลุ่ม บางพวกที่ เป็นกลุ่มนายทุนสามารถทำมาหากินได้ตามปกติ ทั้งที่บางอย่างกระทำผิดกฎหมาย บ้านเมือง แต่ประชาชนหรือชาวประมงอีกระดับที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมี เงินทุน ต้องมาทำตามกฎหมายบ้านเมือง

6) รัฐไม่ได้กำหนดทิศทางการทำงานที่ชัดเจน กลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังของชาวประมงจะมีการดำเนินการในระยะเวลาเช่นไร ทำให้ส่งผลกระทบต่ออาชีพประมง ซึ่งชาวประมงบางกลุ่มต้องเลิกอาชีพนี้ไป ซึ่งรัฐก็ไม่ได้รองรับการประกอบอาชีพอื่นให้แก่กลุ่มประชาชนเหล่านี้ ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

- 1) รัฐต้องทำความเข้าใจกับชาวประมงให้ชัดเจนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
- 2) ต้องมีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม ไม่ใช่ทำงานแบบเร่งด่วน หรือเฉพาะหน้า เพราะคนที่ได้รับความเดือดร้อนโดยตรงคือชาวประมง
- 3) รัฐจะต้องจัดสรรเจ้าหน้าที่ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น
- 4) รัฐจะต้องส่งเสริมสร้างหลักทางด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ภาคประชาสังคม เพื่อให้ประชาชนมีความรัก ห่วงแทน อนุรักษ์ พื้นฟูต่อทรัพยากรของแผ่นดิน โดยเฉพาะทรัพยากรทางธรรมชาติ
- 5) รัฐจะต้องจัดการอาชีพหรือทางเลือกอื่นในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกอื่นในการดำเนินชีวิต เช่น ถ้าชาวประมงเลิก

อาชีพทำประมง รัฐก็ต้องจัดหาอาชีพอื่นที่สอดคล้องกับวิถีอาชีพเดิมของพวกเขา เพื่อให้พวกเขาสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย(IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ชาวประมงตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

นโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) เป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหาปัจจุบันเกี่ยวกับการทำประมง โดยการประกอบอาชีพประมงนั้นจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ แบบแผน ข้อปฏิบัติที่รัฐได้กำหนดไว้ เพราะหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการทำประมงในระยะยาวของประเทศ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอาชีพประมง รัฐจึงต้องกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของ เดช อุณหะจิริงรักษ์ (2560) ได้สรุปว่า นโยบายสาธารณะ คือ นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น การแก้ไขปัญหาปัจจุบันหรือเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต ซึ่งนโยบายสาธารณะจะครอบคลุมถึงการที่รัฐบาลตั้งใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำ การตัดสินใจของรัฐบาลในการแบ่งสรรทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆในสังคม รวมถึงการกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่างๆของรัฐบาล สอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยะนุช เงินคล้าย (2557) ได้สรุปว่า นโยบายสาธารณะ (public policy) หมายถึง แนวทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ ภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นหลักการ แผนงานหรือโครงการ เพื่อก่อประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม สอดคล้องกับแนวคิดของ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (อ้างถึง

ใน เดช อุณหะจิรังรักษ์, 2560) ได้กล่าวสรุปว่า องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย ความตั้งใจของรัฐบาลที่จะกระทำหรือไม่กระทำ ความตั้งใจของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้น อาจจะเป็นรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น คำแถลงนโยบายของรัฐบาล หรืออาจเป็นรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น คำสัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ความตั้งใจของรัฐบาล อาจมีที่มาจากความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชน หรืออาจจะมีที่มาจากสภาพปัญหา หรือความริเริ่มจากรัฐบาลเองก็ได้ การตัดสินใจของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการแบ่งสรรทรัพยากรหรือคุณค่าในสังคมว่า ใครได้อะไร เท่าไร อย่างไรนั้น จะสะท้อนให้เห็นได้จากตัวบท กฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรี ระเบียบข้อบังคับ และการอนุมัติสั่งการต่างๆของผู้กำหนดนโยบาย หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การกระทำหรือกิจกรรมของรัฐบาล การพิจารณา การกระทำหรือกิจกรรมของรัฐบาลจะช่วยให้เห็นว่ารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำความตั้งใจและแนวทางต่างๆ มาแปลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังหรือไม่ มีการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานมากนักน้อยเพียงใด สอดคล้องกับแนวคิดของ ป.อ. ปยุตโต (อ้างถึงใน ชลิดา ศรมณี, 2559) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่เป็นบูรณาการ (integrated) คือ ทำให้เกิดองค์รวม (holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่ง คือ มีดุลยภาพ (balanced) ดังนั้นหากพิจารณาถึงปัจจัยที่จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมได้ จะแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ (Economy) นิเวศวิทยา (Ecology) มนุษย์ (Human) จะเห็นได้ว่าการพัฒนาที่ผ่านมามีผลเพราะไม่มีการพัฒนาแต่ละด้านให้เกิดความสมดุล ดังนั้นจึงกล่าวว่าการพัฒนาที่แท้จริงและยั่งยืนยาว คือการพัฒนาที่สมดุล มีบูรณาการและเป็นองค์รวม ซึ่งจะต้องเน้นที่ตัวมนุษย์ให้เข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญในการบูรณาการนั่นเอง เหตุผลของการให้มนุษย์เป็นศูนย์กลางของการ

พัฒนาหรือเป็นปัจจัยสำคัญของการบูรณาการ ก็เพราะการพัฒนาทุกด้าน เช่น เศรษฐกิจและนิเวศ จะทำได้ก็ต่อเมื่อมีมนุษย์เป็นตัวจัดการพัฒนา หากไม่มีมนุษย์ พัฒนาก็จัดการไม่ได้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “มนุษย์ไม่พัฒนาตนเอง มนุษย์ก็จะพัฒนา สิ่งอื่นไม่ได้ด้วย”

ปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลสมสาร อำเภอ สัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ความไม่เข้าใจของชาวประมงต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งชาวประมงมองแค่เพียงว่าสิ่งที่รัฐได้กำหนดนโยบายขึ้นมา นั้นขัดต่อวิถีชีวิตของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพันธุ์ เขมคุณาศัย (2549) ได้วิจัยเรื่อง *นโยบายรัฐและความขัดแย้งของชาวประมงพื้นบ้านชายฝั่งทะเลตะวันออกภาคใต้* ผลการวิจัยสรุปว่า ชาวประมงแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้มีการตอบรับนโยบายการพัฒนาของรัฐเหมือนกันทั้งหมด รัฐควรจะหันกลับไปมองมิติอื่นๆ ในการจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคงไว้ซึ่งกรรมสิทธิ์ส่วนรวมยังมีความจำเป็นท่ามกลางความเหลื่อมล้ำทางฐานะเศรษฐกิจของคนในสังคม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีความสลับซับซ้อนในพื้นที่

2) รัฐไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เป็นแบบแผนหรือระยะเวลาที่ชัดเจน ทำให้ประชาชนหรือชาวประมงปรับตัวเองไม่ทันหรือเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตตัวเองไม่ทันต่อ นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรรต (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2560) ได้กล่าวสรุปว่า การประเมินหรือการพิจารณาตัดสินความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ควรพิจารณาจากผลการปฏิบัติในระยะสั้นว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพียงใด และถ้าเป็นไปได้ก็จะต้องดู

ถึงผลกระทบของนโยบายนั้นในระยะยาวขึ้นว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้เพียงใดรวมตลอดถึงการวัดระดับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องและระดับของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อนึ่งการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถทำได้ในระหว่างที่นโยบายนั้นยังอยู่ในกระบวนการของการนำไปปฏิบัติในลักษณะของการประเมิน เพื่อหาทางแก้ปัญหา มากกว่าการประเมินเพื่อให้รู้ผลทั้งหมดของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาอาจกว่าข้อมูลทางด้านผลกระทบจะมีพร้อม

3) ชาวประมงต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยขัดต่อวิถีชีวิต การประกอบอาชีพประมงของตัวเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ กลุ่มกรีนพีซประเทศไทย (2558) ได้กล่าวสรุปว่า การประมงที่ผิดกฎหมาย ครอบคลุมลักษณะการทำประมงดังต่อไปนี้ การทำประมงของเรือสัญชาติใด ๆ ในเขตน่านน้ำของประเทศใดก็ตามโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประเทศดังกล่าว หรือโดยฝ่าฝืนต่อระเบียบและกฎหมายเรือประมงที่ซีกธงของประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์กรในภูมิภาคที่รับผิดชอบบริหารจัดการการทำประมงโดยฝ่าฝืนต่อมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์ปลาตามประเทศนั้นๆ หรือฝ่าฝืนมาตรการที่เกี่ยวข้องซึ่งกำหนดขึ้นโดยกฎหมายระหว่างประเทศ การฝ่าฝืนกฎหมายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งกฎหมายตามความตกลงร่วมมือทางประมงขององค์การบริหารจัดการการประมงในภูมิภาค

4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อเอกสาร เครื่องมือ เครื่องใช้ ค่าขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ฯลฯ ทุกอย่างชาวประมงต้องดำเนินการโดยที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งบางอย่างมีราคาสูง ซึ่งในส่วนนี้ภาครัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือหรืออุดหนุน อนุโลม ในราคาที่เหมาะสม เพราะชาวประมงต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนต่าง ๆ นี้เอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัคริน แก้วพิทักษ์ (2558)

ได้วิจัยเรื่อง บทบาท ผลกระทบและมาตรการแก้ไขเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในเขตชุมชนชาวประมงของจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา : กรณีศึกษา อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยสรุปว่า แรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชามีบทบาทต่อชุมชนชาวประมง อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ในฐานะที่มีหน้าที่หนึ่งของระบบการทำประมงที่มีการพัฒนาเชิงทุนนิยม กล่าวคือ ระบบการทำประมงก่อนหน้าทุนนิยม นั้น ระบบการประมงพื้นบ้านทั้งการผลิตเพื่อยังชีพและการผลิตสินค้าอิสระรายย่อย มิได้มีความจำเป็นต้องใช้แรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชา แต่หลังจากที่มีการพัฒนาหลังการผลิต โดยการใช้เทคโนโลยีการประมงสมัยใหม่และทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบทุนนิยม แรงงานข้ามชาติจึงเป็นปัจจัยจำเป็นของการทำประมงแหลมสิงห์ รัฐควรจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติที่เหมาะสม

5) ชาวประมงมองว่าปัญหาการออกนโยบายดังกล่าวเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่รัฐบางคน เพื่อให้ชาวประมงบางกลุ่ม บางพวกที่เป็นกลุ่มนายทุนสามารถทำมาหากินได้ตามปกติ ทั้งที่บางอย่างกระทำผิดกฎหมายบ้านเมือง แต่ประชาชนหรือชาวประมงอีกระดับที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีเงินทุน ต้องมาทำตามกฎหมายบ้านเมือง

6) รัฐไม่ได้กำหนดทิศทางการทำงานที่ชัดเจน กลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังของชาวประมงว่าจะมีการดำเนินการในระยะเวลาเช่นไร ทำให้ส่งผลกระทบต่ออาชีพประมง ซึ่งชาวประมงบางกลุ่มต้องเลิกอาชีพนี้ไป ซึ่งรัฐก็ไม่ได้รองรับการประกอบอาชีพอื่นให้แก่กลุ่มประชาชนเหล่านี้ ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์พงา เพ็งนาเรนทร์ (อ้างถึงใน เดช อุณหะจรรย์รักษ์, 2560) ได้กล่าวสรุปว่า ปัญหาเกี่ยวกับความไม่สิ้นสุดของปัญหา นโยบายของรัฐหนึ่ง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างใด

อย่างหนึ่งของสังคมนั้นอาจจะก่อให้เกิด “ปัญหาใหม่” แก่บุคคลอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือนโยบายหนึ่งของรัฐนั้นอาจจะเป็นผู้แก้ไขปัญหาเก่าและผู้ก่อปัญหาใหม่ตามมาในขณะเดียวกัน เมื่อเกิดปัญหาใหม่ๆขึ้นรัฐบาลจะกำหนดนโยบายใหม่เพื่อแก้ไขปัญหานั้น นโยบายที่กำหนดขึ้นมาอาจจะก่อให้เกิดปัญหาใหม่อื่นๆ ตามมาอีกได้เป็นวัฏจักรเช่นนี้ตลอดไปไม่มีสิ้นสุด ซึ่งลักษณะเช่นนี้พบได้มากในประเทศที่มีลักษณะเป็นสังคมพหุชุมชน (Pluralistic society) ด้วยเหตุนี้ ขอบเขตของการศึกษานโยบายของรัฐจึงมีอยู่อย่างกว้างขวาง

แนวทางการแก้ไขปัญหและอุปสรรคอันเนื่องมาจากนโยบายการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมาย (IUU Fishing) ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวประมงตำบลสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) รัฐต้องทำความเข้าใจกับชาวประมงให้ชัดเจนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยะนุช เงินคล้าย (2559) ได้อธิบายว่า ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติเหล่านี้ ได้แก่ ลักษณะของนโยบายนั้นๆ วัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นๆ ฯลฯ

2) ต้องมีการประชาสัมพันธ์ มีการจัดทำแผนการแก้ไขปัญหที่เป็นรูปธรรม ไม่ใช่ทำงานแบบเร่งด่วน หรือเฉพาะหน้า เพราะคนที่ได้รับความเดือดร้อนโดยตรงคือชาวประมง สอดคล้องกับแนวคิดของปิยะนุช เงินคล้าย (2557) ได้กล่าวสรุปว่า นโยบายสาธารณะ (public policy) หมายถึง แนวทางหรือกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ ภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นหลักการ แผนงานหรือโครงการ เพื่อก่อประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม

3) รัฐจะต้องจัดสรรเจ้าหน้าที่ บุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ศุภชัย ยาวะประภาส (อ้างถึงใน เดช อุณหะจรัสรักษ์, 2560) ได้กล่าวสรุปว่า นโยบายที่จะประสบผลสำเร็จจะต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรทั้งทางด้านการเงินและงบประมาณ รวมถึงกำลังคนและคุณภาพของคนอย่างเต็มที่

4) รัฐต้องส่งเสริมสร้างหลักทางด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ภาคประชาสังคม เพื่อให้ประชาชนมีความรัก ห่วงแหน อนุรักษ์ พื้นฟูต่อทรัพยากรของแผ่นดิน โดยเฉพาะทรัพยากรทางธรรมชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ ป.อ. ปยุตโต (อ้างถึงในชลิตา ศรมณี,2559) ได้กล่าวสรุปว่า ทศนคติที่ดีของมนุษย์ต่อธรรมชาตินั้น ไม่ควรจะหยุดเพียงแค่เลื่อมองตนเองแยกต่างหากจากธรรมชาติ และเลิกคิดจะพิชิตจัดการธรรมชาติตามชอบใจ และมองตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและจะต้องมีชีวิตที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติเท่านั้น เพราะนั่นยังเป็นที่ศนคติที่ถึงเชิงลบและเฉื่อยชา แต่ควรจะก้าวต่อไปถึงขั้นแสดงศักยภาพของมนุษย์ในทางที่ตรงข้ามจากเดิม กล่าวคือ ก่อนหน้านี้ มนุษย์วัดความสามารถของตนด้วยการที่เอาชนะธรรมชาติและจัดการกับธรรมชาติได้ตามปรารถนา ต่อไปนี้มนุษย์มองเห็นแล้วว่าการทำงานให้โลก ซึ่งเคยมีการเบียดเบียนกันมาก เบียดเบียนกันน้อยลง ทำให้โลกที่มนุษย์และสรรพชีพเคยพอยู่กันได้ สามารถอยู่กันได้ดียิ่งขึ้น อย่างเกื้อกูลกันมากขึ้น ในขณะที่มนุษย์ประกาศขึ้นมาว่า ต่อไปนี้เราจะอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติอย่างสันติโดยไม่เบียดเบียนทำร้ายเอาเปรียบกันนั้นแท้ที่จริงธรรมชาติได้ตกอยู่ในสภาวะเสียเปรียบแล้วเป็นอย่างยิ่งเพราะการที่มนุษย์จะประกาศเช่นนั้น มนุษย์ได้รุกรานเอาจากธรรมชาติไปเกือบหมดอยู่แล้ว เป็นเหมือนคนที่เขาแต่ได้อย่างเดียว ถ้ามองให้ถูกต้องอย่างนี้ มนุษย์ไม่ควรจะอยู่เพียงแต่ภาวะสงบศึกกับธรรมชาติเท่านั้น แต่มนุษย์ควรจะให้แก่ธรรมชาติให้มาก ด้วยการเสริมสร้างเป็นการใหญ่ โดยยอมเสียสละให้มาก อาจจะถือ

ว่าเป็นการที่มนุษย์สำนึกผิด แล้วทำความดีชดใช้ หรือจะถือว่ากอบโกยจากเขามาก แล้วจะคืนให้แก่ธรรมชาติบ้างก็ได้

5) รัฐจะต้องจัดการอาชีพหรือทางเลือกอื่นในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกอื่นในการดำเนินชีวิต เช่น ถ้าชาวประมงเลิกอาชีพทำประมง รัฐก็ต้องจัดหาอาชีพอื่นที่สอดคล้องกับวิถีอาชีพเดิมของพวกเขา เพื่อให้พวกเขาสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุคนธร พิบูลแถว (2554) ได้วิจัย ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่มีต่อชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล อำเภอบ้านนา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยสรุปว่า แนวทางดำเนินการเพื่อให้ชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเลดำรงอยู่อย่างยั่งยืนพบว่ามี ความต้องการให้หน่วยงานรัฐและหน่วยงานท้องถิ่นดำเนินการเพื่อให้ชุมชนชาวประมงมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืนในภาพรวมอยู่ ระดับมากทุกประเด็น โดยต้องการให้หน่วยงานรัฐจัดเขตแนวชุมชนชาวประมงให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ ห้ามกลุ่มธุรกิจบุกกรุกพื้นที่ประมง ควรสนับสนุนฟื้นฟู และอนุรักษ์ วัฒนธรรมพื้นบ้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้ชาวประมงและหาจุดแข็งของชุมชนเพิ่มเป็นจุดขาย สร้างรายได้เสริมให้ชุมชนนอกเหนือจากอาชีพประมง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจะจัดทำนโยบาย วิธีการดำเนินนโยบายของภาครัฐจะต้องพึงเสียงประชาชนควบคู่กับการดำเนินนโยบาย เช่น การทำประชาพิจารณ์ การลงประชามติ ฯลฯ เพราะการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนจะทำให้การแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินนโยบายสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. การสร้างหลักคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารประเทศ และการพัฒนาประเทศนั้น ภาครัฐจะต้องมีการปลูกฝังหรือมีการฝึกฝนอบรมให้ภาคประชาชน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

3. รัฐควรมีมาตรการรองรับปัญหาการแก้ไขการทำประมงผิดกฎหมายในระยะยาว อย่าดำเนินการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพราะผลกระทบที่เกิดจากการแก้ไขปัญหานั้น ชาวประมงได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก

4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ต่อหน้าที่ตนเอง เพราะถ้าผู้ปฏิบัติงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐขาดความซื่อสัตย์ สุจริต ต่อหน้าที่จะเกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ

5. รัฐควรจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ภาคประชาชนหรือจัดหาอาชีพรองรับ ในกรณีที่อาชีพนั้นผู้ประกอบอาชีพไม่สามารถประกอบอาชีพนั้นได้ต่อ เช่น เมื่อเลิกจากการประกอบอาชีพประมง รัฐต้องมองว่านอกจากชาวประมงที่ประกอบอาชีพประมงแล้ว เมื่อได้รับผลกระทบจากมาตรการหรือนโยบายการแก้ไขปัญหาประมงแล้ว ชาวประมงสามารถไปประกอบอื่นใดได้บ้าง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรีนพีซ ประเทศไทย Greenpeace Thailand. (2558). *Definition of IUU fishing*.

2 เมษายน 2560.

<http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/Ocean/IUU/>

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 10/2558 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (2558 เมษายน 29) *ราชกิจจานุเบกษา*, 132 (ตอนพิเศษ 99 ง), 1-8

ชลิตา ศรมณี. (2559). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการพัฒนา*

ทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการ

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

- เดช อุณหะจิริงักษ์. (2560). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาสัมมนา นโยบายและการจัดการสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2560). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาสัมมนา นโยบายและการจัดการสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (2557). นโยบายสาธารณะ. ใน การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น (หน้า 73-76). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรพันธุ์ เขมคุณาศัย. (2549). นโยบายรัฐและความขัดแย้งของชาวประมงพื้นบ้านชายฝั่งทะเลตะวันออกภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุคนธร พิบูลแถว. (2554). ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีต่อชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเล อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2559). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2557). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- อัศวิน แก้วพิทักษ์. (2558). บทบาท ผลกระทบและมาตรการแก้ไขเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติในเขตชุมชนชาวประมงของจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา: กรณีศึกษา อำเภอสทิงพระ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.